

SF1625 Envariabelanalys för CDATE1
Kontrollskrivning 1, version A, 2009-11-13

Varje uppgift är värd tre poäng. Fem KS-poäng garanterar minst tre poäng på uppgift 1 på tentamen. Sju KS-poäng ger fyra poäng på uppgift 1 på tentamen. Inga hjälpmedel är tillåtna. Motivera dina svar noggrant. Skrivtid: **15:15–16:15**.

1. Antar funktionen $f(x) = e^{1+\sqrt{x}-x}$ något globalt maxvärde? Ange i så fall detta funktionsvärde.

2. Bestäm gränsvärdet

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \sin(x)}{3x^3}.$$

3. En racerbana i xy -planet följer kurvan som ges av $x^4 + y^4 = 1 + x \sin(y)$. I punkten $(-1, 0)$ finns en oljefläck som gör att en bil halkar av och flyger i tangentens riktning tills den kraschar i muren $y = 2$. I vilken punkt sker kraschen?

SF1625 Envariabelanalys för CDATE1
Kontrollskrivning 1, version B, 2009-11-13

Varje uppgift är värd tre poäng. Fem KS-poäng garanterar minst tre poäng på uppgift 1 på tentamen. Sju KS-poäng ger fyra poäng på uppgift 1 på tentamen. Inga hjälpmedel är tillåtna. Motivera dina svar noggrant. Skrivtid: **15:15–16:15**.

1. Antar funktionen $f(x) = e^{2-\sqrt{x}+x}$ något globalt minvärde? Ange i så fall detta funktionsvärde.

2. Bestäm gränsvärdet

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin(x) - x}{2x^3}.$$

3. En racerbana i xy -planet följer kurvan som ges av $x^4 + y^4 = 1 + x \sin(y)$. I punkten $(1, 0)$ finns en oljefläck som gör att en bil halkar av och flyger i tangentens riktning tills den kraschar i muren $y = -3$. I vilken punkt sker kraschen?

Lösningsförslag

A1. Derivering ger

$$f'(x) = \left(\frac{1}{2\sqrt{x}} - 1 \right) e^{1+\sqrt{x}-x},$$

varför $f'(x) = 0 \Leftrightarrow x = 1/4$. Vi har $f'(x) > 0$ om $0 < x < 1/4$ och $f'(x) < 0$ om $x > 1/4$, så $f(x)$ är växande på $[0, 1/4]$ och avtagande på $[1/4, \infty)$, varför f har ett globalt max i $x = 1/4$. Detta maxvärde är $f(1/4) = e^{5/4}$.

A2. Gränsvärdet är av typ $[0/0]$. Vi använder l'Hospitals regel upprepade gånger och får

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x - \sin(x)}{3x^3} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos(x)}{9x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin(x)}{18x} = \frac{1}{18}.$$

A3. Vi söker först en ekvation för tangenten. Implicit derivering av sambandet $x^4 + y^4 = 1 + x \sin(y)$ med avseende på x ger

$$4x^3 + 4y^3 y' = \sin(y) + xy' \cos(y).$$

Insättning av punkten $(x, y) = (-1, 0)$ ger

$$-4 + 0 = 0 - y',$$

så tangentens lutning är 4 och tangentens ekvation därmed $y = 4x + 4$. Den sökta punkten är tangentens skärning med linjen $y = 2$, nämligen $(-1/2, 2)$.

B1. Derivering ger

$$f'(x) = \left(1 - \frac{1}{2\sqrt{x}} \right) e^{2-\sqrt{x}+x},$$

varför $f'(x) = 0 \Leftrightarrow x = 1/4$. Vi har $f'(x) < 0$ om $0 < x < 1/4$ och $f'(x) > 0$ om $x > 1/4$, så $f(x)$ är avtagande på $[0, 1/4]$ och växande på $[1/4, \infty)$, varför f har ett globalt min i $x = 1/4$. Detta minvärde är $f(1/4) = e^{7/4}$.

B2. Gränsvärdet är av typ $[0/0]$. Vi använder l'Hospitals regel upprepade gånger och får

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin(x) - x}{2x^3} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\cos(x) - 1}{6x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-\sin(x)}{12x} = -\frac{1}{12}.$$

B3. Vi söker först en ekvation för tangenten. Implicit derivering av sambandet $x^4 + y^4 = 1 + x \sin(y)$ med avseende på x ger

$$4x^3 + 4y^3 y' = \sin(y) + xy' \cos(y).$$

Insättning av punkten $(x, y) = (1, 0)$ ger

$$4 + 0 = 0 + y',$$

så tangentens lutning är 4 och tangentens ekvation därmed $y = 4x - 4$. Den sökta punkten är tangentens skärning med linjen $y = -3$, nämligen $(1/4, -3)$.